

PRILJUBLJANSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IV - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2.50 din

JUGOSLOVANSKA SPOMENICA VARNOSTNEMU SVETU zaradi kršitve mirovne pogodbe glede Tržaškega ozemlja

Vlada FLRJ zahteva, da Varnostni svet razveljavi ukaz ZVU št. 345 o sestavi volivnih imenikov, ker ta krši 6. člen stalnega statuta, ter sklep ZVU za angloameriško cono o pristopu k „Marshallovemu načrtu“

BEOGRAD, 25. (Tanjug) — Vlada FLRJ Jugoslavije je poslala 23. oktobra 1948 predsedniku Varnostnega sveta tole spomenico:

Vlada FLRJ ima čast opozoriti Varnostni svet na nove težke kršitve določb mirovne pogodbe z Italijo, naprepane proti teritorialni celoti in neodvisnosti Slobodnega tržaškega ozemlja, ki jih je zagrešila Zvezniška vojska uprava za anglo-ameriško cono Slobodnega tržaškega ozemlja.

Zvezniška vojska uprava za anglo-ameriško cono Slobodnega tržaškega ozemlja je objavila 25. septembra 1948 ukaz št. 345 o sestavi volivnih imenikov za upravne volitve.

2. člen tega ukaza daje volilno pravico vsem tistim osebam, ki so bile dne 15. septembra 1947 italijanski državljani, ki so že, ali bodo izpolnili 21. leto starosti do 31. decembra 1948 in so pravilno vpisani v register stalnega prebivalstva kakor običajne cone.

Vlada FLRJ opozarja Varnostni svet na 6. člen stalnega statuta Slobodnega tržaškega ozemlja, ki določa v 1. odst.:

„Italijanski državljani, ki so imeli dne 10. junija 1940 stalno bivališče v mejah Slobodnega ozemlja, in njihovi otroci, rojeni po tem datumu, bodo postali državljani po poreku Slobodnega ozemlja in bodo uživali vse državljanske ter politične pravice. S tem da bodo postali državljani Slobodnega ozemlja, bodo izgubili svoje italijansko državljanstvo.“

Iz navedenega 1. odstavka 6. člena 6. priloge mirovne pogodbe izhaja, da je zvezniška vojska uprava s svojim ukazom št. 345 z dne 25. septembra 1948 kršila statut Slobodnega tržaškega ozemlja, ker je dala najosnovnejši državljanski pravici — volilno pravico — neodržanost tega ozemlja, osebam, ki so se naselile v Trstu za časa vojne ali po vojni, na drugi strani pa dejansko jemlje to pravico osebam, ki so bile 10. junija 1940 italijanski državljani in imeli stalno bivališče na Slobodnem tržaškem ozemlju, torej polnopravni državljani Slobodnega tržaškega ozemlja, ki so bili prisiljeni izseliti se med vojno s tega ozemlja zaradi fašističnega terorja.

Iz vsakega dvoma je, da 6. člen 1. odstavka stalnega statuta velja glede na 2. člen 7. priloge, ki prepisuje, da bodo določbe stalnega statuta uporabljali tudi v času trajanja začasnega režima, kolikor je to določbe mogoče uporabiti in glede na 8. člen 7. priloge o organizaciji volitev članov ustavodajne skupščine v skladu s pogoji, ki jih statut določa za volitve ljudske skupščine. Razširjanje ali zavezanje državljanov pravice sploh ne spada v pristojnost vojaških uprav ne glede na kvalifikacijo osebe glede državljanstva ali glede bivališča.

Število oseb, ki so prišle v anglo-ameriško cono Slobodnega tržaškega ozemlja in to skoraj izključno samo v mesto Trst po 10. juniju 1940, cenijo tržaški časopisi na 30-40 tisoč (skupno z družinskimi člani). To so tiste osebe, ki so med vojno bežale iz Italije pred zvezniškimi armadami pred zasluženjo kaznjem zaradi zločinov, ki so jih kot fašisti zagrešile nad italijanskim ljudstvom, ali pa za istrske begunce, ki so se tja zatekli, da bi neovirano razvijali svoje iredentistično in fašistično delovanje in so jih nosilci terorističnih napačkov na demokratično prebivalstvo Slobodnega tržaškega ozemlja. Ti ljudje so danes jedro italijanske protidemokratske in neofašistične skupine v Trstu in se z vsemi sredstvi bore proti Slobodnemu tržaškemu ozemlju.

Z navedbo št. 345 daje anglo-ameriška vojska uprava državljanstvo volilno pravico prav tem osebam.

Proti protidemokratski politiki zvezniške vojske uprave, ki uničuje mednarodne obveznosti, ki sta jih sprejeli vladi ZDA in Velike Britanije, je vlada FLRJ ponovno odločno protestirala pri vladi ZDA in Velike Britanije. V tej zvezi vlada FLRJ zlasti opozarja Varčevni svet na svojo noto, ki jo je poslala 12. aprila 1948 vladam ZDA in Velike Britanije in jo izročila generalnemu sekretarju OZN gospodu Trygveju Lieu, da bi jo poslal vsem članom Varnostnega sveta.

Dne 14. oktobra 1948 so anglo-ameriško cono Slobodnega tržaškega ozemlja uradno sprejeli na prvo zvezniško vojaško upravo

zvezniška vojska uprava obvezuje, da ga bo nabavila samo na italijanskem trgu, ali po italijanskih trgovinskih pogodbah.

V 11. členu se zvezniška vojska uprava obvezuje, da bo razširila na uvoz blaga ERP (programa evropske pomoči) isti postopek, ki velja v Italiji.

V tretjem delu istega sporazuma sta se pogodbeni stranki sporazumeli, da bosta ustanovili skupno komisijo v Rimu, ki bo obravnavala vsa gospodarska in finančna vprašanja, ki zanimajo obe pogodbeni stranki in bo pripravila v skladu s tem program ERP (programa evropske pomoči).

Iz tega sporazuma nesporno izhaja, da je anglo-ameriška cona Slobodnega tržaškega ozemlja po-

polnoma izgubila gospodarsko neodvisnost in da je vključena v gospodarsko Italijo ter da ne more brez odobrenja italijanske vlade ni izdelati ni spremeniti proračuna, da ne more svobodno trgovati, da mora izpolnjevati italijanske načrte za zgraditev tržaškega gospodarstva, kupovati blago v Italiji in prilagoditi svoje cene italijanskemu trgu.

Ta sporazum krši še očitneje kot finančni sporazumi z dne 9. marca 1948 določbe stalnega statuta Slobodnega tržaškega ozemlja o neodvisnosti Slobodnega tržaškega ozemlja (24. člen, točka 4), moskovske deklaracije Sveta zunanjih ministrov z dne 22. aprila 1947, in listine o začasnem režimu.

Ta sporazum daleč presega okvir 11. člena 7. priloge mirovne pogodbe. Zvezniška vojska uprava sploh ni pristojna sklepati sporazumov podobnega značaja in pomena brez odobrenja Varnostnega sveta, o čemur po ljudstvu izvoljenega predstavništva, da sploh ne govorimo o tem, da je ta sporazum že sam po sebi v neposrednem nasprotju s samim statutom Slobodnega tržaškega ozemlja.

Glede na dosedanje poizkuse vlad ZDA in Velike Britanije, da bi te kršitve mirovne pogodbe z Italijo upravičile z 11. členom listine o začasnem režimu, vlada FLRJ znova opozarja Varnostni svet na deklaracijo Sveta zunanjih ministrov v Moskvi z dne 22. aprila 1947, ki sta jo izdali vladi ZDA in Velike Britanije.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Solidarnost z obsojenimi tovariši ki so branili dvojezičnost

Za obsojene tovariše in njihove družine so prispevali: Prejšnji znesek 270.236 lir.

I. okraj OF: Gasperlin Bianca 100, Babič Vida 200, Cavalieri Alma 50, Battisti Teresa 50, Ukmar Silvana 100, Stuga Josipina 100, Gallinetti 100, Konestabo Ivanka 100, Poropat Marija 50, Della Pietra Pietro 35, Veria 100, Turk Justina 50, Regent Terezija 50, N.N. 100, Lovrečič Frančiška 20, Barbo Antonio 50, N.N. 100, Cernič Miranda 70, Skrinjar Marko 15.

VI. okraj OF: Medvešek Ljiljana 200, Gudina Danilo 100, Pregarc Melita 100, Gregorič Magda 100, Lusa Zora 100, Toscani Ida 100, Gordin Bruna 50, Rakar Marieta 100, Jenko Pietro 50, Srebrnik 50, Vrha Marija 50, Ambrosio Zofija 100, Trebec Marija 100, Zganc Anton 100, Lipovec 200, Merlak Kristina 100.

Do sedaj nabrano 273.276 lir. Prispevke je posiljati na upravo Primorskega dnevnika v ul. R. Manca 29.

SOFIJA. — Od 1. novembra dalje bodo v sofijskih pekarnah prodajali kruh tudi preko racionirane količine v prosti prodaji, ki bo pa dražji kakor racioniran.

Goriški Slovenci

KANDIDATI:

- 1) WINKLER Alfred, pok. Leopolda, učitelj - Gorica
- 2) KUMAR Karlo, pok. Karla, trgovec - Gorica
- 3) SULIGOJ Martin, pok. Martina, urar - Gorica
- 4) MAKUC Anton, pok. Andreja, trgovec - Stanz
- 5) PAVLIN Bogomil, pok. Ivana, gostilničar - Gorica
- 6) BASTJANCIC Stanislav, pok. Franca, delavec - Podgora
- 7) HROVATIN Sikst, pok. Jožefa, računovodja - Gorica
- 8) MIKLUZ Karlo, pok. Jožefa, delavec - Pevma
- 9) PRIMOŽIC Franc, sin Jožefa, kmet - Oslavje
- 10) RESCIC Anton, pok. Antona, železnikar - Stanz
- 12) PAGLAVEC Andrej, pok. Andreja, uradnik - Podgora

To je volivni znak goriških Slovencev

DFS

bodo v nedeljo vsi glasovali za listo DFS

Resolucija glede Berlina krši direktive sklenjene v Moskvi 30. avgusta

Višinski glasoval proti resoluciji - Jugoslovanska bela knjiga o položaju v Grčiji - Sovjetski delegat podpira jugoslovanski predlog za povabilo grški demokratični vladi

PARIZ, 25. — Danes dopoldne se je sestel Varnostni svet, na katerem so zopet razpravljali o resoluciji, ki jo je predložil predstavnik šestih držav glede Berlina.

Francoški, angleški in ameriški delegat so izjavili, da resolucijo sprejemajo.

„Sovjetski delegat Višinski je izjavil, da je on sicer resolucije ne sprejema, da pa mora politična komisija povabiti predstavnika grške demokratične vlade k delu Komisije grškega vprašanja kot predstavnik ljudske mnenja, ki ga je treba poslušati in razumeti.“

Bebler je opozoril, da je prva komisija OZN za Balkan, ki je vodila preiskavo leta 1947 na lenu mesta, razumela potrebo, da sliši vsa stališča in še posebej stališče grških demokratov ter je v ta namen ustanovila celo posebno skupino. Komisija, ko jo je ob koncu leta 1947 ustanovila glavna skupščina proti volji manjšine in brez njenega sodelovanja, ni prikrivala svoje pristranosti. Pripomnil je, da bi bilo grški demokratični vladi sedaj popravilo to napako. Po-

udaril je dalje, da je general Markos sam predložil zahtevo v tem smislu Združenim narodom in da spomenika, ki jo je demokratična vlada poslala OZN, kaže na dobro voljo do sporazuma. Dr. Bebler je nato navedel primere, ko je OZN poslala vabilo židovski agenciji za Palestino in Visokemu arabskemu odboru, ter je poudaril, da mora biti oboje svetovno nadvidno. Hotejo, da bi Organizacija združenih narodov vzela pod pokroviteljstvo ustanovitve mednarodnega trsta za atonsko energijo, s pomočjo katerega bi imeli bilo mogoče vedno nadzorovati svetovno gospodarstvo, s tem da bi pod plaščem atonskega nadzora vršili vohunstvo proti gospodarski in politični neodvisnosti drugih držav.

Moskovski radio je v svojem komentarju, posvečenem tretji obletnici OZN poudaril, da je Stalin pravi pobudnik ideje Organizacije združenih narodov. Poudaril je, da se Sovjetska zveza ni prenehala boriti, da bi Organizacija združenih narodov zadobila značaj, ki ga je Stalin zamislil. Vendar pa je sedaj prepred med načeli, ki jih vsebuje ustanovna listina, in med stvarnostjo. Tega stanja je krivka ekspanzionistična politika reakcionarnih krogov ZDA, Velike Britanije in Francije.

I. KONGRES ES JUGOSLAVIJE ESJ za utrditev mednarodnega delavskega gibanja

Pozdrav tržaških delegatov kongresu

BEOGRAD, 25. — V nedeljo se je v Beogradu začel I. kongres Enotnih sindikatov Jugoslavije. Ob otvoritvi je kulturno-umetniško društvo „Abrašević“ zapelo „Internacionalno“ in nato je predsednik centralnega odbora ESJ Đuro Salič pozdravil vse navzoče, med njimi tudi predstavnika Svetovne sindikalne zveze in predstavnice Enotnih sindikatov Tržaškega ozemlja.

Po izvolitvi častnega in delovnega predsedstva je v imenu partije pozdravil kongres Boris Kidrič.

V imenu Enotnih sindikatov Tržaškega ozemlja je kongres pozdravil tov. Vojmir, ki je izrazil željo, naj bi ta prvi kongres bil v spodbudo za nadaljevanje dosedanjih poti jugoslovanskega ljudstva pri graditvi socializma. Omenil je nato trdo boro tržaškega ljudstva na gospodarskem in političnem torišču proti imperialističnim elementom in poudaril, da bo tržaški delavski razred na osnovah načel osvobodilne borbe nadaljeval svojo boro.

Predsednik Salaj je čital poročilo, ki podaja pregled razvoja sindikatov in njihovega dela od prve konference v letu 1946 do danes. Poudaril je boro delavskega razreda za čim hitrejšo obnovo porušenega jugoslovanskega gospodarstva.

Končno poudarja poročilo, da bo do sindikati zastavili vse sile za utrditev mednarodne solidarnosti delavskega razreda. Na vseh področjih bodo nadaljevali odnose s sindikalnimi gibanji drugih držav in še posebno z onimi iz Sovjetske zveze in držav ljudske demokratične v pripravljenosti, da bodo na ta način doprinesli k čuvanju interesov svetovnega delavskega gibanja.

Pri diskusiji je član glavnega odbora ES Tržaškega ozemlja Luxa govoril o položaju, ki je nastal v Trstu po objavi resolucije Informbiroja. Poudaril je, da je ta zadala hud udarec tržaškemu delavskemu razredu, kateremu je dala osvobodilna borba možnost, da si je postavila trdnjo politično in ideološko temelje za boro proti anglo-ameriški imperializmu. Tržaški delavci so razumeli, da je bila ustvaritev Tržaškega ozemlja rezultat kompromisa, da se ohrani mir. Nadaljevali so odločno boro proti imperializmu, ki hoče napraviti iz Trsta odskočno desko za napad proti državam ljudske demokratične in Sovjetski zvezi.

Po objavi resolucije so nekateri sindikalni voditelji izrabili priliko za svoje žv. v naprej pripravljene načrte, da uničijo razredni in protimperialistični značaj tržaških sindikatov. Spravili so sindikate v delavstvo v položaj, da se ne morejo več uspešno boriti proti akciji imperialistov, ki izkoriščajo spor, ki ga je povzročila resolucija.

Omenil je nato postopanje sindikalnih voditeljev Vidaličev skupine, ki so izključili iz sindikatov ostale voditelje ter povzročili razkol v sindikatih. Dočim so na jugoslovanskem področju ostali delavci združeni in nadaljevali boro za spoštovanje mirovne pogodbe in za obnovo gospodarstva, so na področju A. zašli sindikati zaradi likvidatorstva nekaterih voditeljev v tak položaj, da ne morejo več kljubovati protijudskim ukrepom.

Ob zaključku svojega govora je Luxa izjavil, da bo tržaška delegacija ob svojem povratku poročala tržaškim delavcem in svetovni javnosti o velikem napredku jugoslovanskih narodov pri graditvi socializma.

Kongres novinarjev ČSR zaključen

PRAGA, 25. — Zaključil se je kongres češkoslovanskih novinarjev. V svoji skupni resoluciji izražajo češkoslovanski novinarji svojo solidarnost z vsemi novinarji ljudskih demokratičnih in SZ kakor tudi z prednimi novinarji kapitalističnih držav. Sklenili so tudi, da bodo zavezani od mednarodne zveze novinarjev, naj se izrazi proti vojnemu hujšačenju ter za osvoboditev sveta in pa tiska izpod kapitalističnega jarma.

Četrty teden stavke v Franciji Rudarji bodo nadaljevali svojo stavko do zmage

Notranji minister je s pomočjo vojaških poveljnikov sestavil strateški načrt za pohod proti stavkajočim delavcem - Vlada hoče ignorirati Splošno zvezo dela, pravo predstavnico francoskega delavskega razreda

PARIZ, 25. — V večeršnjih zgodnjih dopoldanskih urah so policijske sile zasedle dva rudnika v premogovnem revirju Blancy. Pri tem je bilo aretiranih 25 stavkajočih. Vendar imajo rudarji še vedno večje število rogov v Alouettes v svojih rokah. V stavkovnih strankah sodelujejo tudi ženske, ki delajo na separaciji. Po poročilih iz rudarskih krogov naj bi stavkajoči delavci v Alestu izropali rudniška skladišča ter pričeli prodajati obliko, bencin itd. v lastno korist. Te vesti so se pa pozneje izkazale za lažne in zlonamerne.

Zveza podzemskih delavcev ugotavlja, da je morala rudarjev po tretjem tednu stavke višja karkadaj koli ter obtožuje izdajstvo sindikalnih voditeljev socialistov in krščanskih demokratov, ki so se zvezali z vlado, da bi onemogočili stavko. Popolnoma so se razkrinkali, ko so se povezali z nasilnostjo in obojeznimi četami delavcev, da bi strli veličastno gibanje, katerega cilj je uresničenje upravičenih zahtev rudarjev. Zveza za zaključuje, da bodo rudarji nadaljevali združeni in odločni svojo stavko do zmage.

Francoska vlada išče povodov, da bi nastopila proti tujim delavcem, ki delajo v Franciji in so seveda solidarni s francoskimi delavci. Po nujenju vlade bi se ti tujci, ki trošijo svoje sile v Franciji, ne smeli pridružiti gibanju za izboljšanje socialnega položaja tako francoskih delavcev, kakor tudi lastnega. Tako se z notranjega ministrstva obljublja strogi ukrepi za odstranitev teh nezaželenih elementov.

Danes jutraj je pričela policija s pomočjo vojaških čet napad proti stavkajočim. Po uradnih vesteh sodeluje v tej akciji okrog 100 tisoč mož na fronti 45 km, ki obsega skupine Douai in Valenciennes v.

Truman snubi žide za bližnje volitve

WASHINGTON, 25. — Truman je ponovno potrdil svoje stališče napram izraelski državi, ko je večer poudaril, da so bile ZDA prve, ki so de facto priznale izraelsko državo, ter je pri tem obljubil, da jo bodo priznale tudi de iure, čim se bo ustanovila stalna vlada. Dodal je tudi, da je dal prizadetim ministrom nalog, naj hitro proučijo prošnjo Izraela za posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev.

Nezadržno napredovanje kitajske demokratične vojske

Korejsko vojaštvo poziva prebivalstvo na upor proti sedanjim korejski vladi

SANGHAI, 25. — Zadnji vojaški porazi nankinske vlade, med katerimi je tudi padec mesta Ceng Cov, ki je važno železniško križišče, kakor tudi neuspeh finančne politike po nekaterih vesteh dovedel do odstopa minarškega predsednika Vong Ven Haa in šela gospodarska kontrola v Sanghaju Chang Cing Kuoa, najstarejšega sina predsednika Cankajška. Gospodarski položaj Sanghaja je postal zadnje dni zelo kritičen. S tržišča so izginila hujšačenja ter za osvojitve sveta in pa tiska izpod kapitalističnega jarma.

Uporniki na Koreji so dosegli na zapadu mesto Cangjung in na jugu Kwangjang, tako da se po njih zvečen ozemlje razprostira v dolžini 100 km vzporedno z južno obalo Koreje. Namestnik ministra notranjih zadev je dopisniku agencije France Press izjavil, da bi zunanji minister Cankajšk skoraj postal žrtev atentata: pred njegovim stanovanjem so namreč baje našli tri bombe. Nadalje je namestnik notranjega ministra izjavil, da je vojaško korejske vojske s sedežem v Seulu večeraj razdelilo med prebivalstvom letake, v katerih poziva prebivalstvo naj vrže sedanjo vlado.

Nazadovanje danskih glasov v Schleswig-Holsteinu

HAMBURG, 25. — Večera so se vršile pokrajinske volitve v Schleswig-Holsteinu. Važno so bile te volitve v južnih delih, kjer je kolikor toliko močna danska manjšina. V primeru s parlamentarnimi volitvami v 1. 1947 je odstotek danskih glasov padel od 9.9 na 7.3. V Flensburgu, kjer so Danci najmočnejši, je odstotek glasov za nemške stranke narasel od 34 odst. v 1. 1946 na 50 odst.

Proti protidemokratski politiki zvezniške vojske uprave, ki uničuje mednarodne obveznosti, ki sta jih sprejeli vladi ZDA in Velike Britanije, je vlada FLRJ ponovno odločno protestirala pri vladi ZDA in Velike Britanije. V tej zvezi vlada FLRJ zlasti opozarja Varčevni svet na svojo noto, ki jo je poslala 12. aprila 1948 vladam ZDA in Velike Britanije in jo izročila generalnemu sekretarju OZN gospodu Trygveju Lieu, da bi jo poslal vsem članom Varnostnega sveta.

Dne 14. oktobra 1948 so anglo-ameriško cono Slobodnega tržaškega ozemlja uradno sprejeli na prvo zvezniško vojaško upravo

